

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки підприємства та організації підприємницької діяльності
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
(шифр та найменування спеціальності)
за освітньою програмою «Економіка підприємства та організація
підприємницької діяльності»
(назва освітньої програми)

на тему: «Фактори та резерви підвищення ефективності використання
основних засобів на ТОВ «ЮГФУД»
(назва теми)

Виконавець:

Студент 46 групи ФЕУП
Лапченко Павло Юрійович _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

д.е.н., професор
(науковий ступінь, вчене звання)
Янковий Олександр Григорович _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Сучасний етап розвитку економіки України, який характеризується багаторічним трансформаційним спадом, посиленням повномасштабною війною з РФ, неможливо успішно подолати без прискореного розвитку виробничого сектору і, перш за все, промисловості. Розвиток вітчизняної економіки передбачає ефективне використання важливіших виробничих ресурсів, серед яких слід виділити основний капітал у формі основних засобів. З указаною проблемою тісно корелюють питання відтворення основних виробничих засобів, їх високої зношеності на підприємствах промисловості, амортизаційної політики на макро- і мікрорівні, цільового використання амортизаційного фонду та його контролю з боку держави, моделювання та прогнозування рівня фондівіддачі суб'єктів господарювання.

Усі ці проблеми й питання розглядали відомі вітчизняні та зарубіжні вчені, зокрема, Г. Астапова, Т. Барановська, І. Бобух, О. Гавриловський, Н. Гайдукова, Н. Дугієнко, Є. Жердев, О. Загорянська, Н. Іщенко, О. Кленін, Л. Коваленко, В. Колот, О. Кузьмін, Н. Левченко, О. Лищенко, А. Непран, Л. Овод, О. Орлов, В. Осипов, В. Островецький, Н. Педченко, Є. Помилуйко, Н. Приймак, Т. Прутська, Г. Пуйда, О. Радєва, С. Саєнко, С. Скоморохова, А. Снеткова, Н. Ткаченко, Д. Трачова, Н. Швець, Л. Юрчишена та ін.

Метою роботи є дослідження теоретичних, методологічних та практичних основ підвищення ефективності використання основних засобів на підприємстві харчової промисловості України.

Досягнення мети дослідження визначило необхідність вирішення таких головних завдань:

- розглянути економічне поняття і сутність основних засобів підприємства;
- проаналізувати важливіші характеристики основних засобів на виробництві;
- дослідити показники ефективності використання основних виробничих засобів;
- обговорити шляхи, фактори й резерви підвищення ефективності застосування основних засобів вітчизняних промислових підприємств.

Об'єктом дослідження є процес управління ефективністю використання основних виробничих засобів на підприємствах харчової промисловості.

Предметом дослідження є теоретичні, методологічні та практичні аспекти підвищення ефективності застосування основних виробничих засобів в умовах перманентних змін зовнішнього середовища.

Методи дослідження. Методологічною основою даного дослідження є наукові концепції та теоретичні розробки вітчизняних та зарубіжних вчених в області управління ефективністю використання основних виробничих засобів промислових підприємств з урахуванням змін зовнішнього середовища й адаптації до них сучасного вітчизняного бізнесу. В процесі дослідження

використані методи та засоби економічного аналізу – таблиці, графіки, порівняння, угруповання, детерміновані індексні моделі та ін.

Інформаційною базою дослідження служили Закони України, Укази Президента України, Постанови Кабінету Міністрів України, офіційні матеріали Державної служби статистики України, матеріали монографій, підручників, статей і тез вітчизняних та зарубіжних учених, публікації в друкованих й електронних економічних виданнях, першоджерела та дані фінансової звітності ТОВ «ЮГФУД» України.

Практичне значення отриманих результатів. У кваліфікаційній роботі продемонстровані сучасні методи і моделі підвищення ефективності використання основних виробничих засобів промислового підприємства, проведений аналіз стану, руху й рівень ефективності застосування системи управління основними виробничими фондами ТОВ «ЮГФУД», запропоновано заходи щодо підвищення її ефективності за рахунок впровадження заходів організаційно-технічного та економічного характеру.

Апробація результатів роботи. Результати дослідження апробовані й докладались на IV підсумковій науково-практичній студентській конференції «Сучасні виклики економіки», яка відбулась в м. Одесі 17 квітня 2024 року на базі Одеського національного економічного університету.

Публікації. Лапченко П. Ю. Дослідження використання основних засобів на ТОВ «ЮГФУД». Збірник матеріалів IV підсумкової науково-практичної студентській конференції ОНЕУ «Сучасні виклики економіки». Одеса. 17 квітня 2024 р. С. 16–17.

Структура і обсяг роботи складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (57 найменувань) та 1 додаток. Загальний обсяг бакалаврської роботи становить 67 сторінок комп'ютерного тексту, містить 13 таблиць та 16 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «Теоретичні засади визначення ефективності використання основних засобів на підприємств» розглянуто теоретико-методичні основи підвищення ефективності використання основних засобів підприємства.

У другому розділі «Аналіз ефективності використання основних засобів на ТОВ «ЮГФУД» проаналізовано стан ефективності використання основних виробничих засобів на ТОВ «ЮГФУД».

У третьому розділі «Резерви підвищення ефективності використання основних засобів ТОВ «ЮГФУД» запропоновано ТОВ «ЮГФУД» у якості головного шляху зростання ефективності використання основних засобів оновлення техніко-технологічного устаткування підприємства за рахунок придбання іноземного автомату з виробництва пельменно-вареничної продукції.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. Термін «основні засоби» з'явився у вітчизняній економічній літературі на початку ХХІ ст. в бухгалтерському обліку і аудиті в зв'язку з виходом Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 зі змінами станом на 1 січня 2000 р., яке рекомендувало замість терміну «фонди» використовувати у звітності підприємств поняття «засоби» з відповідним виділенням основних і оборотних засобів.

2. У системі техніко-економічних характеристик ефективності використання основних засобів підприємства показник фондівдачі займає головне місце. Поряд з фондівдачею застосовуються також показники фондоемності продукції, фондорентабельності, які узагальнено характеризують ефективність застосування всієї сукупності основних засобів на підприємстві

3. Існують також часткові показники ефективності використання окремих груп основних засобів, зокрема, їх активної частини: коефіцієнт екстенсивного завантаження устаткування, коефіцієнт інтенсивного завантаження, коефіцієнт інтегрального використання основних фондів, коефіцієнт змінності роботи обладнання, коефіцієнт використання змінного режиму та ін.

4. Основною метою діяльності ТОВ «ЮГФУД» є виробництво і реалізація харчової продукції, серед якої однорідні групи «Ролліні та аналоги», «Кріспі», «Роллі», бонетна продукція, тісто Філо, хліба тощо. На підприємстві діє лінійно-функціональна організаційна структура управління. Вона базується на розподілі повноважень та відповідальності за функціями управління, а також на прийнятті рішень по вертикалі. Управління на підприємстві організовується за лінійною схемою, функціональні ж підрозділи апарату управління лише допомагають лінійним керівникам вирішувати поставлені завдання.

5. Аналізуючи господарські показники діяльності ТОВ «ЮГФУД» за 2020-2022 рр., можна зробити такі висновки: середня вартість сукупного капіталу у 2022 р. мала значення – 158510 тис. грн., що на 99103 тис. грн. або в 2,7 рази більше у порівнянні з 2018 р. та на 47568 тис. грн. або на 42,9% більше ніж у 2021 р. Середня вартість власного капіталу у 2022 р. склала 17578 тис. грн., що на 15115 тис. грн. або на 7,1 рази більше у порівнянні з 2020 р. та на 8380 тис. грн. або на 91,1% більше відносно 2021 р. Збільшення розміру власного капіталу є позитивним для підприємства.

6. За період 2020- 2022 рр. на підприємстві спостерігалось значне збільшення чистого доходу від реалізації продукції та прибутку від операційної діяльності позитивно відобразилось на показниках ефективності використання основних засобів ТОВ «ЮГФУД». Однак враховуючи те, що вартість основних засобів за 2020-2022 рр. зросла в 3,1 рази, а чистий дохід в

2,3 рази – фондівддача зменшилась з 8,57 грн./грн. у 2022 р. до 6,41 грн./грн. у 2020 р. (на 25,2%), рентабельність основних фондів підвищилась з 38,0% у 2020 р., до 44,5% у 2021 р. та до 55,3% у 2022 р.

7. Оскільки за досліджуванним підприємством ТОВ «ЮГФУД» у нашому розпорядженні є статистичні дані лише за 2020-2022 рр., тобто за три роки, то мова не може йти про використання імовірнісних моделей як інструментів виявлення резервів підвищення ефективності застосування основних засобів підприємства. Тому в даній кваліфікаційній роботі залишається розраховувати лише на використання детермінованих факторних моделей, які дають задовільні результати аналізу і на коротких часових рядах.

8. В результаті реалізації запропонованого заходу з оновлення технологічного устаткування у вигляді придбання автомату з виготовлення пельменно-вареничної продукції НЛТ-700 фірми АНКО фондівддача основних виробничих засобів підприємства дорівнюватиме 6,81 грн./грн., тобто зросте на 0,40 грн./грн., або на 6,2%.

9. З метою визначення, яка частина приросту фондівддачі обумовлена зміною продуктивності праці, а яка – динамікою показника, зворотного до фондоозброєності працівників підприємства, скористаємось побудованою двофакторною детермінованою моделлю, підставивши проектні значення вказаних чинників.

10. Розрахунки за методом виявлення ізолюваного впливу чинників показали, що за рахунок зростання продуктивності праці фондівддача ТОВ «ЮГФУД» підвищиться на 0,67 грн./грн., або на 10,45%, а за рахунок зміни показника, зворотного до фондоозброєності працівників підприємства, вона знизиться на 0,11 грн./грн., або на 1,73%. У той же час синергія вихідних факторів негативно вплинула на досліджуваний показник ефективності застосування основних засобів, він знизився 0,16 грн./грн., або на 2,52%.